T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/206
KARAR NO : 2021/305
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: Davacının davalıya borcu olmadığının tespiti ile davalının davacı kurum aleyhine yürüttüğü takibin durdurulması istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S.A.U.
Davalı : B.G.Sigorta A.Ş
Vekili : Av. Z.L.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; davalı tarafından İstanbul 8. İcra Müdürlüğünün E.2010/18295 sayılı dosyasıyla aleyhlerine ilamsız takip başlatıldığını, davalının hasar rücu bedeli olarak takibe konu ettiği borcun konusunun ve neden kaynaklandığının, hangi mahkeme ilamına dayandığının belli olmadığını, idarelerinin özel bütçeye bağlı bir kuruluş ve Sayıştay denetimine tabi olduğunu, mahkeme ilamına bağlı olmayan taleplerin ödenmesinin mümkün olmadığını belirterek, davacının davalıya borcu olmadığının tespitini ve İstanbul 8. İcra Müdürlüğünün E.2010/18295 sayılı dosyasının takibinin durdurulmasına karar verilmesini talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 5. Asliye Hukuk Mahkemesi, E.2011/442, K.2014/162 sayılı dosyada 10/04/2014 tarihinde *"iddianın hizmet kusuru iddiası olması nedeniyle idari yargının görevli olduğu bu bağlamda davacının davasının kabulüne"* karar vermiş, dosya temyiz edilmiştir.

3. Yargıtay 17. Hukuk Dairesi, 23/05/2016 tarihli ve E.2015/811, K.2016/6136 sayılı ilamıyla ve *"gerekçe ile hüküm fıkrasının kendi içerisinde çeliştiğinin görüldüğü"* gerekçesiyle kararın bozulmasına hükmederek dosyayı mahalline iade etmiştir.

4 . **İstanbul 5. Asliye Hukuk Mahkemesi, 29/12/2016 tarihli ve E.2016/423, K.2016/355 sayılı dosyada** bu kez *"hizmet kusuruna dayanan takip talebi hakkında açılan menfi tespit davasında mahkemenin görevli olmadığı, HMK 114/]-b. maddesi gereğince yargı yolu caiz olmadığından HMK 115/2.maddesi gereğince davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine"* karar vermiş, söz konusu kararın 15/06/2020 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır

5. Davacı vekili bu kez benzer taleple idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6 . **İstanbul 3. İdare Mahkemesi, 11/01/2021 tarihli ve E.2021/5 sayılı kararıyla,** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 15/03/2021 tarihli ve 2021/5 esas sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"2918 Sayılı Kanun'da yapılan değişikle, 2918 Sayılı Kanun'da kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görevlerin ya da yüklenen sorumlulukların ilgili idare tarafından gereği gibi yerine getirilmemesi nedeniyle meydana gelen trafik kazası neticesi ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak davaların adli yargı mercilerinde çözüme kavuşturulacağı öngörülmüştür. Dolayısıyla, 2918 Sayılı Kanun uyarınca idareye karşı hizmet kusuru bulunduğundan bahisle açılacak tazminat davaları ve bu kapsamda yapılacak takibe ilişkin olarak açılacak menfi tespit davalarının adli yargının görev alanına girmektedir.*
>
> *Bakılan davada; davacı idarenin hizmet kusuru iddiası ile yapılan takibin ve bu kapsamda açılacak menfi tespit davasının 2918 Sayılı Kanun uygulamasından kaynaklandığı bu nedenle uyuşmazlığın görüm ve çözümünün 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi hükmü*

uyarınca adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmaktadır."

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun *"Menfi Tespit ve İstirdat Davaları"* başlıklı 72. maddesi şöyledir:

"Borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabilir.

İcra takibinden önce açılan menfi tesbit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir.

İcra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyle icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini istiyebilir.

(Değişik: 9/11/1988-3494/6 md.) Dava alacaklı lehine neticelenirse ihtiyati tedbir kararı kalkar. Buna dair hükmün kesinleşmesi halinde alacaklı ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını gösterilen teminattan alır. Alacaklının uğradığı zarar aynı davada takdir olunarak karara bağlanır. Bu zarar herhalde yüzde yirmiden aşağı tayin edilemez.

(Değişik: 9/11/1988-3494/6 md.) Dava borçlu lehine hükme bağlanırsa derhal takip durur. İlamın kesinleşmesi üzerine münderecatına göre ve ayrıca hükme hacet kalmadan icra kısmen veya tamamen eski hale iade edilir. Borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötü niyetli olduğu anlaşılırsa, talebi üzerine, borçlunun dava sebebi ile uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verilir. Takdir edilecek zarar, haksızlığı anlaşılan takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olamaz.

Borçlu, menfi tesbit davası zımmında tedbir kararı almamış ve borç da ödenmiş olursa, davaya istirdat davası olarak devam edilir.

Takibe itiraz etmemiş veya itirazının kaldırılmış olması yüzünden borçlu olmadığı bir parayı tamamen ödemek mecburiyetinde kalan şahıs, ödediği tarihten itibaren bir sene içinde, umumi hükümler dairesinde mahkemeye başvurarak paranın geriye alınmasını istiyebilir.

Menfi tesbit ve istirdat davaları, takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabileceği gibi, davalının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilir. Davacı istirdat davasında yalnız paranın verilmesi lazım gelmediğini ispata mecburdur."

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun: *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında;

"1. İdari dava türleri şunlardır

a)İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b)İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları.

*c)Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden do*ğan uyuşmazlıklar *hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."*

Hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, ÜyelerŞükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Dava, davacının davalıya borcu olmadığının tespiti ile davalının hasar rücu bedeli karşılığı olarak İstanbul 8. İcra Müdürlüğünün E.2010/18295 sayılı dosyası ile davacı kurum aleyhine yürüttüğü takibin durdurulması istemiyle açılmıştır.

12. Dosyanın tetkikinde; davalı sigorta şirketince güvence altına alınan aracın karayolu üzerinde seyir halindeyken çukura düşmesi neticesinde araçta oluşan hasar nedeniyle dava dışı olan sigortalıya 9.169 TL hasar tazminatı ödendiği, davacı Kurum aleyhine İstanbul 8. İcra Müdürlüğünün E.2010/18295 sayılı dosyasıyla takibe

geçilmesi üzerine, davacının borçlu olmadığının tespit edilerek takibin iptali istemiyle görev uyuşmazlığına konu davanın açıldığı, davacı idarenin talebinin yukarıda yer verilen kanun maddeleri kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır.

13. Uyuşmazlığa konu dava, idarece kamu gücüne dayalı olarak ve idari usul ve esaslara göre re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş bir işlem veya eyleminden dolayı hak ve menfaati ihlâl edilenler tarafından idare aleyhine açılmış 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen davalardan olmayıp, 2004 sayılı Kanun çerçevesinde menfi tespit istemiyle gerçek kişi aleyhine açılan bir davadır. Menfi tespit davasının icra dairesinin bağlı bulunduğu adli yargı yeri görevli mahkemesinde görülmesi gerektiği yukarıda yer verilen Kanun maddesinin amir hükmü olup, ayrıca davalı makamında idare değil özel hukuk tüzel kişisi bulunmaktadır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 29/12/2016 tarihli ve E.2016/423, K.2016/355 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 5.Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/12/2016 tarihli ve E.2016/423, K.2016/355 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN